

ALGEMENE TAALWETENSCHAP

Promotoren en onderzoeksonderwerpen

Promotor	Talen	Onderwerpen
Prof. Dr. Klaas Willems Klaas.Willems@UGent.be	Nederlands, Engels, Duits	syntaxis en semantiek; semantiek en pragmatiek: presupposities en implicaturen; woordvorming en contrastieve taalkunde; iconiciteit in taal; relatie tussen taalkunde en semiotiek; tekstlinguïstiek
Dr. Filip Verroens Filip.Verroens@UGent.be	Nederlands, Frans	syntaxis en semantiek; linguïstische concepten; taalverandering; Tijd-Aspect-Modaliteit; constructiegrammatica; contrastieve grammatica; taalverwerving
Dr. Ludovic De Cuypere Ludovic.DeCuypere@UGent.be	Nederlands, Engels	corpusonderzoek; kwantitatieve onderzoeksmethodologie in de taalkunde; statistische begeleiding

Voor Algemene Taalwetenschap kunnen de volgende onderwerpen in bachelorpapers en masterscripties worden uitgediept (studenten zijn altijd welkom om een zelf gekozen onderwerp te komen bespreken):

Alternanties en alternerende constructies

Er zijn in vele talen bepaalde woorden en constructies die functioneel nauw aan elkaar verwant zijn maar toch verschillen in gebruik vertonen. Dergelijke 'alternanties' in taalgebruik kunnen verband houden met inhoudelijke verschillen, traditionele voorkeuren ('taalnorm', algemene implicaturen), registerverschillen, tekstsoorten enz.

De algemene doelstelling is achterhalen wat de verschillen in het gebruik motiveert op basis van een (kleinschalig) corpusonderzoek. Voorbeelden van alternanties en alternerende constructies in woordenschat en grammatica zijn:

Lexicale alternanties – (bijna-)synonymie of plesionymie, ook contrastief, bv.:

- Nl. *spreken/praten*, Eng. *speak/talk*, Duits *sprechen/reden*, enz.
- Nl. *nevel, mist*, Eng. *fog, haze, mist*, Duits *Nebel, Dunst*, Fr. *brouillard, brume, embrun*
- Eng. *slender, skinny, thin, slim, meager, lean, scrawny* etc.
- Fr. *X est à moi / X m'appartient*
- alternantie tussen woordvormingen en woordgroepen, bv. in het Nl en het Duits: *houtskelet* – *houten skelet* vs. *Holztreppe* – *hölzerne Treppe*, *ijzerdraad* – *ijzeren draad* vs. *Eisenstange* – *eiserne Stange*, *staalborstel* – *stalen borstel* vs. *Stahlgerüst* – *stählernes Gerüst*, enz.

Grammaticale alternanties – (bijna-)synonymie, bv.:

- Nl. *X bestaat erin dat.../X bestaat eruit dat...*, Duits *B besteht aus der Kombination von.../X besteht in der Kombination von...*,
- Frans *inspirer qqch. à qqn. / inspirer qqn. de qqch.*
- alternerend gebruik van voorzetsels, bv. Eng. *to* en *towards*, *in* en *into*
- de trappen van vergelijking: *A is betrouwbaarder / bescheidener / aanvaardbaarder dan B* vs. *A is meer betrouwbaar / meer bescheiden / meer aanvaardbaar dan B*
- vergelijkingen: *X is groter/sterker enz. dan Y – Y is kleiner/zwakker enz. dan X* enz.
- “passiefalternantie” in het Frans: *Le waterzooi au poulet est mangé à Gand.* - *Le waterzooi au poulet se mange à Gand.* - *On mange le waterzooi au poulet à Gand.*
- modusalternantie in het Frans: gebruik van *subjonctif* of *indicatif*
- ongewone causatief-inchoatiefsubstitutie (onder invloed van het Engels): bv. *kweken – groeien*, vgl. *We groeien deze virussen in het labo.*
- voorzetselalternanties: bv. Frans *commencer à* vs. *de +Vinf*
La blanchaille commençait à sauter au nez des perches ou des brochets. (Bazin, *Cri de la chouette*); *Presque aussitôt, le véhicule commençait de sauter sur la route devenue plus mauvaise.* (Camus, *L’exil et le royaume*).

Tekstlinguïstiek

Mogelijke tekstlinguïstische onderwerpen zijn:

- Intertekstualiteit en interdiscursiviteit in niet-literaire teksten
- Multimodaliteit, bv. de interactie tussen woord en beeld in politieke cartoons
- De rol van conversationele implicaturen in (gebruiks)teksten
- “Dogwhistles” en “figleaves” in speeches (politiek, administratie, defensie enz.)
- Iconiteit in teksten, op sociale media, reclame enz.

De gelaagdheid van natuurlijke taal

Met het begrip “gelaagdheid” wordt verwezen naar de relatie tussen het taalsysteem, traditioneel taalgebruik (“norm”) en individueel taalgebruik. Mogelijke onderwerpen zijn:

- De monosemie en/of polysemie van werkwoorden, woordvormingen, enz. (ook contrastief), bv. *wijnjaar, kersenjaar, perenjaar*
- De multifunctionaliteit van functiewoorden (voorzetsels, partikels, enz.), ook contrastief, bv. het gebruik van discoursmarkeerders in contrast (Nl-Frans)

Methodologie

- Kleinschalig empirisch onderzoek op basis van zelf verzamelde data (corpus- en/of survey-onderzoek);
- Experimenteel onderzoek aan de hand van relatief eenvoudige psycholinguïstische testen, grammaticaliteitsoordelen, woordenschattesten, enz.